

פרק א'

משנה א'

מה הדין סוכה שגבוהה למעלה מ - 20 אמה? מחלוקת לת"ק פסולה לר' יהודה כשירה. הנידון? אם סוכה צריכה להיות דירת קבע או עראי, ומעל 20 אמה זה דירת קבע. סוכה שלא גבוהה 10 טפחים? פסולה. הטעם? שזה דירה סרוחה. איזה עוד סוכות פסולות? שאין לה 3 דפנות, ושהשמש מרובה מהצל. הטעם? מפני שזה לא נקרא סוכה. מה הדין סוכה ישנה? אם עשאה לשם חג ולכו"ע כשירה. ואם לא עשאה לשם חג אז בתוך 30 יום שלפני החג סתם סוכה זה לשם חג ולכו"ע כשר, ואם עשה לפני 30 יום לפני החג אז מחלוקת. לבי"ש פסולה שצריך שהסוכה תיעשה לשם החג. ולבי"ה כשירה שלא צריך שתיעשה לשם חג.

משנה ב'

מה הפי' העושה סוכתו תחת האילן? שעושה סוכה עם סכך מתחת לאילן. מה דין הסוכה? פסולה. הטעם? מפני שזה כמו שעושה הסוכה בתוך הבית. מה הדין סוכה על גבי סוכה? אם העליונה לא מחזיקה אפי' כרים וכסתות לכו"ע התחתונה כשירה. ואם למעלה מחזיקה היטב לכו"ע התחתונה פסולה והעליונה כשירה, ואם מחזיקה רק כרים וכסתות מחלוקת לת"ק התחתונה פסולה והעליונה כשירה, מפני שסוכה זה דירת עראי אבל לפי ר' יהודה שצריך שסוכה תהיה דירת קבע אז אם העליונה לא יכולה להחזיק היטב אז זה לא נקרא סוכה והתחתונה כשירה. מה הפי' דיורין? שאפשר לדור שם.

משנה ג'

מה הדין אם פרס על הסכך סדין מפני השמש? פסולה. מטעם? שסיכך בדבר פסול. פרס מתחת לסכך שלא ינשרו עלים לשולחן? פסול. הטעם? מסכך בדבר פסול. איך יכול להיות שפרס על הסכך או מתחתיו וכשירה? שעשאה ליופי. מה הפי' קינוף? מיטה עם 4 עמודים ופורס עליהם סדין. מה הפי' נקליטין? שיש שני עמודים באמצע והכיסוי הולך בשיפוע. האם מותר לישון במיטות אלו בסוכה? בקינוף אסור מפני שזה אוהל ומבטל את הסוכה. אבל נקליטין בגלל שבסוף זה לא נגמר ברוחב טפח זה לא אוהל, ולא מבטל את הסוכה.

משנה ד'

איזה תנאים צריך שיהיה בסכך שיהיה כשר? 1. גידולו מן הארץ. 2. אינו מקבל טומאה. 3. אינו מחובר לקרקע. לכן מה הדין אם העלה על הסוכה דלעת, או גפן, או קסום שמחוברים לקרקע? פסול. איך יכול להכשיר הסוכה? או שיקצוץ הענפים, או שירבה עליהם סכך כשר (שהסכך הפסול יתבטל) האם יש דבר שגידולו מן הארץ ומקבל טומאה? כן, כלי פשתן. האם יש דבר שאין גידולו מן הארץ, ולא מקבל טומאה? כן. עורות שאינן מעובדין לכן המשנה כופלת לנו הלשון של זה הכלל.

משנה ה'

האם אפשר לסכך עם קש, עצים, וזרדים? תלוי, אם הם קשורים אסור. הטעם? גזירה שמא יבוא בערב מן השדה ויניחם על הסוכה לשם מחסן, ולא לשם צל וזה תעשה ולא מן העשוי. ואם התיירם? אז כשרים מפני שעכשיו עשאה לשם צל. חבילי קש ועצים וזרדים, למה הם כן כשרים? לדפנות. מה כן פסול לדופן? הכל כשר.

משנה ו'

נסרים שרחבים פחות מג' טפחים האם כשרים לסכך? לכו"ע כשרים. נסכים שרחבים יותר מ - 4 טפחים? לכו"ע פסולים. במה חולקים? בנסרים בין 3-4 טפחים. לר' יהודה כשרים מפני שלא גוזרים אטו תקרת הבית מפני שאין בהם ד' טפחים ולר' מאיר פסולים מפני שהם יותר מג' יצאו מתורת לבוד. איך יכול להיות שננסר

רחב 4 טפחים לא פוסל הסוכה? שנמצא באחד מהצדדים ואנו אומרים דופן עקומה. **האם מתחת לנסר גם הסוכה כשירה?** לא, רק שאר הסוכה כשירה.

משנה ז'

מה הפי' מעזיבה? טיט וטיח. **אדם שיש לו תיקרה ללא מעזיבה האם כשירה לסוכה?** לא, צריך לעשות תיקון כל שהוא. **איזה תיקון?** מחלוקת. **למה צריך תיקון?** משום שתי בעיות תעשה ולא מן העשוי. ומשום גזירת תיקרה. אז לר' יהודה זה מחלוקת ב"ש וב"ה. שלב"ש אם מפקפק, שזה לא יהיה תעשה ולא מן העשוי, ונוטל אחת מבנתיים משום גזירת תקרה. וב"ה או מפקפק או נוטל אחת מבנתיים כי ע"י אחד משני הדברים מוציא גם משום תעשה ולא מן העשוי וגם משום גזירת תקרה. לר' מאיר מפני שאוחז שאין מסככין בנסרים לכן לא יעזור רק ליטול אחת מבנתיים. **באיזה רוחב נסרים מדובר פה?** בין 3-4 טפחים. **למה לר' יהודה צריך לעשות תיקון כל שהוא הרי מדובר פה בנסרים פחות מ - 4 טפחים?** מפני שפה מדובר שכבר היו הנסרים שם לשם תקרה.

משנה ח'

מה הפי' שפודין? שפודי ברזל. **מה הפסול בהם?** שמקבלים טומאה, ואין גידולו מן הארץ. **מה הפי' ארוכות המטה?** הקורות הארוכות בצדדי המיטה. **מה הפסול בהם?** שמקבלים טומאה. **מה הדין אם יעשה מהם סכך שלם?** פסול. **איך יכול להיות שהם לא יפסלו הסוכה?** אם שם סכך כשר קצת יותר מהם אז הסוכה כשירה. **האם כמותן בדיוק כשר?** לא הסכך הכשר צריך להיות קצת יותר. **מה הפי' החוטט בגדיש?** שחופר בערימת גדיש וכך עושה סוכה. **האם הסכך כשר?** כן. **רק מה הפסול?** של תעשה ולא מן העשוי.

משנה ט'

מי שמשלשל דפנות לסוכה כמה יכול להשאיר בין הדפנות לקרקע? מחלוקת לחכמים עד ג' טפחים הטעם משום לבוד. ולר' יוסי העיקר שהדפנות גבוהות 10 טפחים ואפי' נשאר יותר מג' טפחים משום שמחיצה תלויה מתרת. **מי שמעמיד דפנות על הקרקע כמה יכול להשאיר בין הדופן לסכך?** לכו"ע כשר העיקר שיהיה הדפנות גבוהות 10 טפחים. ואפי' שיש הפרש בין הדופן לסכך 10 טפחים כי אומרים גוד אסיק. **כמה יכול להרחיק הסכך מהדופן והסוכה תהיה כשירה?** ג' טפחים. **למה הסוכה כשירה?** מדין לבוד. **למה שלא נגיד דופן עקומה עד ד' אמות?** בגלל שיש אויר, ודופן עקומה שייך לומר רק בסכך פסול ולא באויר.

משנה י'

מהן ה - 3 דוגמאות שהמשנה מביאה? הם דוגמאות שאומרים בהם דופן עקומה. **מה הדוגמא ראשונה?** בית שנהיה בו חור באמצע התקרה אז אם מהצד נשאר פחות מארבע אמות אז כשר מטעם דופן עקומה. **הדוגמא השניה?** חצר שמוקפת סככה אז אם אין לסככה רוחב 4 אמות יכול לעשות שם סוכה. **הדוגמא השלישית?** סוכה גדולה שהקיפו מסביב בסכך פסול אז תלוי אם הסכך הפסול רחב 4 אמות או לא.

משנה י"א

סוכה כעין צריף מה דינה? מחלוקת לר' אליעזר פסולה לחכמים כשירה. **הנידון?** אם אוהל משופע נקרא אוהל. **מה דין מחצלת גדולה?** מחלוקת. לחכמים סתמה עשויה לסיכוך ומסככין ורק אם עשאה לשכיבה אז לא מסככין מפני שמקבלת טומאה. ולר' אליעזר סתמה לשכיבה ואם עשאה לסיכוך אז מסככין בה. **מחצלת קטנה?** מחלוקת, לחכמים סתמה לשכיבה ואם עשאה לסיכוך כשירה, ולר' אליעזר סובר כמו חכמים. **נקודות המחלוקת?** מחצלת גדולה עשויה סתם לחכמים עשויה לסיכוך ולר' אליעזר לשכיבה.

משנה א'

באיזה מיטה מדובר פה? במיטה גבוהה 10 טפחים. האם יוצאים ידי חובה מי שישן מתחת כזו מיטה בסוכה?
מחלוקת לת"ק לא יצא ידי חובה. לר' יהודה יוצא ידי חובה. **הנידון?** לת"ק סוכה דירת עראי ואוהל עראי של המיטה מבטל האוהל עראי של הסוכה, אבל לר' יהודה שסוכה זה דירת קבע המיטה שהיא אוהל עראי לא מבטלת הדירת קבע. **למי מביא ר' שמעון ראייה?** לת"ק. **ממי?** מרבן גמליאל והזקנים. **האם עבד כנעני חייב בסוכה?** לא. **אז למה ישן בסוכה?** כי רצה לשמוע דברי תורה. **ולמה דוקא ישן מתחת למיטה?** כי לא היה מספיק מקום בסוכה.

משנה ב'

מה הדין מי שסומך את הסוכה ברגלי המיטה? אם יכולה לעמוד בפני עצמה כשירה. **לא יכולה לעמוד בפני עצמה?** מחלוקת לת"ק כשירה כי סוכה זה דירת עראי ולר' יהודה פסולה כי סוכה זה דירת קבע. **מה הפי' סוכה המדובללת?** שקנה אחד גבוה ואחד נמוך. **מה דינה?** כשירה. **מה החידוש?** שאפי' עכשיו חמתה מרובה אבל אם נשכיב אותם ביחד אז יהיה צלתה מרובה אז היא כשירה. **מה הפי' המעובה כמין בית?** ששם הרבה סכך כעין בית. **מה דינה?** כשירה אפי' שלא רואים הכוכבים. **מה צריך שיהיה לכתחילה?** שיראו את הכוכבים.

משנה ג'

מה הדין מי שעושה סוכה על עגלה או ספינה? כשירה. ומותר לעלות אליה ביו"ט. **על אילן או ע"ג גמל?** כשירה. אבל לא עולין עליה ביו"ט. **הטעם?** או שמא יתלוש או משום משתמש בבעלי חיים ושמא יתלוש זמורה. **וסכה שנתמכת בדפנות ובאילן האם מותר לעלות אליה ביו"ט?** תלוי אם יכולה לעמוד בפני עצמה עולין לה ביו"ט, ואם לא יכולה לעמוד בפני עצמה אין עולין לה ביו"ט. **כמה דפנות צריך להיות שתוכל לעמוד עליהם בלי האילן?** או שתיים בשני הצדדים לכל הרוחב, או שלושה עומדת ללא האילן. אחד, או שניים אחד ליד השני לא עומדת ללא האילן.

משנה ד'

האם אפשר לעשות דפנות והאילנות מחוברים? כן, **מה החידוש הרי למדנו בפרק א' שהכל כשרין לדפנות?** אלא לא חוששין שיניח עליהם חפצים וישתמש במחובר. **איזה אנשים פטורים מן הסוכה?** חולין ומשמשיהן, שלוחי מצוה ומי שאוכל אכילת עראי.

משנה ה'

האם יש ענין לאכול כל דבר אפי' מועט בסוכה? אנו רואים שרבן יוחנן בן זכאי ורבן גמליאל החמירו על עצמם. **האם יש ראייה מהמשנה שלא חייבים להחמיר?** כן, מרבי צדוק שאוכל פחות מכביצה מחוץ לסוכה, **איזה עוד הלכות לומדים מרבי צדוק?** שלא צריך נטילת ידיים וברכת המזון בפחות מכביצה.

משנה ו'

מתי יש חובה לאכול סעודה בחג הסוכות? מחלוקת, לר' אליעזר 14 סעודות כל יום שתיים אחת ביום ואחת בלילה, ולחכמים. רק אחת בליל יו"ט הראשון של החג. **האם מי שלא אכל בליל יו"ט הראשון סעודה יכול להשלימה?** מחלוקת, לר' אליעזר יכול להשלים בלילה האחרון ולחכמים הוא לא יכול להשלים וע"ז נאמר הפסוק מעוות לא יוכל לתקון וכו'.

משנה ז'

בכמה דברים חולקים ב"ש וב"ה במשנתנו? 2. 1. בגודל סוכה כשירה. 2. בצורת האכילה בסוכה. **מאיפה אנו יודעים שהם חולקים בשני דברים?** שהמקרה הוא צורת אכילה וב"ש וב"ה עונים בלשון פסול או כשר. **לב"ש איזה גודל סוכה צריך?** שמחזקת ראשו ורובו ושלחנו. **לב"ה מספיק שמחזקת ראשו ורובו. בן אדם שיש לו**

סוכה גדולה ואכל שראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית האם יצא ידי חובה? לב"ש לא יצא ידי חובה. לב"ה יצא ידי חובה. שזקני ב"ש וב"ה הלכו לבקר את ר' יוחנן בן החורני איך מצאו אותו? שראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית. האם זקני ב"ש אמרו לו משהו? לב"ה זקני ב"ש לא אמרו שום דבר, לב"ש זקני ב"ש אמרו שא"כ היה נוהג כל חייו, אף פעם לא קיים מצוות סוכה.

משנה ח'

מי הם הפטורים מן הסוכה? נשים ועבדים וקטנים. איזה קטן חייב? קטן שאינו צריך לאמו. מי אוחז שגם קטן הצריך לאמו חייב בסוכה? שמאי. האם אומר זאת במפורש? לא, רק רואים מהסיפור שילדה כלתו. ועשה חור בטיח והניח שם סכך מעל המיטה של הקטן.

משנה ט'

איפה אדם עושה כל עיסוקיו בחג הסוכות? בסוכה. שזה דירת קבע. אם ירדו גשמים מותר לפנות את הסוכה? אם ירדו כל כך הרבה גשמים שתבשיל כעין דייסא מתקלקל מהם. אם יורדים גשמים בסוכות זה סימן ברכה או קללה? זה סימן קללה. מה הסימן קללה? שה' לא חפץ במצוות שלנו. למה הדבר דומה? לעבד שהביא כוס שתיה לרבו ורבו שפך לו השתיה בפניו.

פרק ג'

משנה א'

איזה תנאים צריכים להיות ב - 4 המינים? שלכם. הדר, ושיהיה בהם שיעור. לולב הגזול מה דינו? פסול. הטעם? זה לא לכם. היבש? פסול, זה לא הדר. של אשירה? פסול, כי אין לו שיעור כי כל העומד לשרוף כשרוף דמי. מה פי' אשירה? עץ לע"ז. מה פי' עיר הנדחת? אדם הדיח עיר לעבוד ע"ז והם עבדו ע"ז, צריך לשרוף את כל העיר. מה דינו? פסול, מהטעם של אשירה. מה הפי' נקטם ראשו? נפל השפיץ של הלולב. נפרצו עליו? ירדו העלים מהלולב. מה דינם? פסול, משום הדר. נפרצו עליו מה הפי'? נפתחו העלים. האם כשר? לת"ק כשר גם ככה, לר' יהודה רק אם אוגד אותם בחזרה. צני הר הברזל מה הפי'? לולבין שגדלים בהר קשה כברזל וראש עלה אחד בסוף העיקר של העלה מעליו. מה דינם? כשרות. מה השיעור שצריך ללולב? 4 טפחים טפח להחזיק ו - 3 טפחים לנענע.

משנה ב'

איזה סוג נוסף יש לנו בהדס שלא למדנו בלולב? היו ענפיו מרובות מעליו. מה הפי'? שגודל על ההדס כעין ענבים אדומים או שחורים. האם כשר? אם הענבים היו מרובים פסול, ואם לא אז כשר. איך יכול להיות שהיו ענביו מרובים וכשר? אם הם ירוקים זה כשר מפני שזה אותו צבע. מה הטעם שפסול? משום הדר. מה התקנה? למעט אותן, אבל ביו"ט לא ממעט. הטעם? משום שהוא מתקן שעושה הדס כשר.

משנה ג'

איזה סוגים נוספים של ערבות יש לנו שלא למדנו עד עכשיו? הצפצפה, כמושה ושנשרו מקצת עליה. ושל בעל מה דין הערבות הנ"ל? הצפצפה פסולה. הטעם? כי לא זה הערבה שהתורה אמרה. וכמושה (יבישה קצת) ושנשרו מקצת עליה. ושל בעל (שדה שגודלת על גשמים) כשירה. הטעם? שקצת כמושה. ושנשרו מקצת עליה זה הדר. ושל בעל אפי' שכתוב בתורה ערבי נחל זה לא מעכב.

משנה ד'

כמה הדסים צריך ל - 4 המינים? מחלוקת לר' ישמעאל אחד ושלא יהיה קטום. (שחזר בו ממה שאמר בהתחלה) לר' טרפון שלושה ויכולים להיות קטומים, לר' עקיבא הדס אחד, כמה ערבות צריך? לר' ישמעאל ולר' טרפון 2. ולר' עקיבא אחד. לולב? 1. אתרוג? 1. מה הטעם שצריך 3 הדסים? כי יש 3 מילים בפסוק ענף,

עץ, עבות. 2 ערבות למה? כי כתוב ערבי נחל מיעוט רבים שניים. לולב אחד למה? כי כתבו כפת תמרים חסר בלשון יחיד. אתרוג אחד למה? כי כתוב פרי עץ הדר.

משנה ה'

אתרוג של ערלה מה דינו? פסול. הטעם? משום שצריך "לכם" של תרומה טמאה? פסול. הטעם? שעומד לשריפה, וכל העומד לישרף כשרוף דמי. של תרומה טהורה? לכתחילה שלא יטול, ואם נטל כשר. הטעם? כי אולי הידיים שלו יהיו רטובות ויכשירו את האתרוג לקבל טומאה. של דמאי? מחלוקת לב"ש פסול לב"ה כשר. הטעם? לב"ש משום "לכם" ולב"ה בגלל שראוי לעניים ויכול להפקיר נכסיו זה נקרא לכם. של מעשר שני בירושלים? כדין תרומה טהורה. מעשר שני בכל הארץ? פסול משום "לכם".

משנה ו'

מה הפי' עלתה חזזית? נהיה בו נקודות לבנות כמו אבעבועות. נטלה פטמתו? הפטמה שלמעלה באתרוג. נקלף? הקליפה הדקה שעל האתרוג. נסדק? נהיה סדק לאורך האתרוג. נקב? נהיה חור באתרוג. מה הדין באתרוגים הנ"ל? עלתה חזזית דוקא על רובו משום הדר, וכן נטלה פטמתו. וכן נקלף וכן נסדק, אבל נקב אם חסר כל שהוא ז"א נקב מפולש פסול ואם לא אז כשר והכל הטעם משום הדר. מה הפי' עוקצו? העוקץ שמחבר בין האתרוג לעץ. אם ניטל מה הדין? כשר. הטעם? שנשאר הדר. מה הפי' אתרוג הכושי? שחור. מה דינו? פסול בארץ ישראל שזה לא הרגילות. ירוק ככרתי? מחלוקת לר' מאיר כשר לר' יהודה פסול אם זה הדר או לא. מה הפי' ככרתי? ירוק חזק מאד.

משנה ז'

מה שיעור אתרוג הכי קטן שיהיה כשר? מחלוקת לר"מ כאגוז. לר' יהודה כביצה. כמה שיעור אתרוג הכי גדול ויהיה כשר? מחלוקת לר' יהודה שיוכל להחזיק שתיים ביד אחת, ולר' יוסי אין שיעור.

משנה ח'

האם יש חובה לאגוד את הלולב? מחלוקת לר' יהודה חובה לאגוד לר' מאיר אין חובה לאגוד. במה יכולים לאגוד הלולב? מחלוקת וזה תלוי במחלוקת הנ"ל לר' יהודה שהחובה לאגוד אז רק באותו מין כי אם לא, זה בל תוסיף כי זה חלק מן המצוה. ולר' מאיר אין חובה לאגוד, אז יכול לאגוד בכל מין מפני שזה לא בל תוסיף. האם הסיפור מאנשי ירושלים ראייה לר' מאיר? לא. הטעם? כי היו כבר אוגדין במינו אז יצאו ידי מצוות אגד ולכן יכלו לאגדו גם בגימוניות של זהב.

משנה ט'

היכן מונענעין עם הלולב בהלל? מחלוקת. לב"ש אנא ה' הצליחה נא, ואנא ה' הושיעה נא, ובהודו לה' בתחילת הפרק ובסוף הפרק. לב"ה באנא ה' הצליחה נא לא היו מונענעין. הסיפור של ר' עקיבא ראייה למי? לב"ה, שכל העם היו מונענעים באנא ה' הצליחה נא אבל רבן גמליאל ור' יהושע לא נענעו. מי שחזר מהדרך ולא היה לו לולב מה יעשה? מיד שיגיע, יטול לולב ואם התחיל בסעודה מה יעשה? באמצע הסעודה יפסיק ויטול לולב. באיזה זמן ביום אפשר ליטול לולב? כל היום כשר ללולב.

משנה י'

האם עבד, אשה, וקטן יכולים להוציא ידי חובה? לא, אז אם אדם שומע מהם ההלל מה צריך לעשות? צריך לומר אחריהם כל מילה. מה הפי' ותהי לו מאירה? תבוא עליו קללה בגלל שלא למד לקרוא והם צריכים להקריא לו. אם אדם הקריא לו את ההלל? מספיק שעונה אחרי כל פרק הללוקה מפני שמוציאו ידי חובה.

משנה י"א

מה הפי' לכפול? להגיד פעמיים הפסוקים (שאנו כופלים בהלל) מה הפי' לפשוט? לומר פעם אחת לברך, איזה ברכה? יהללך עד מלך מהולל בתשבחות. איך נוהגים בדברים אלו בהלל? כמנהג המדינה. באתרוג לפי מה הולכים, לענין לאיזה שנה האתרוג שייך? לפי הלקיטה. ובלולב? אחר החניטה. א"כ איך יכול לקנות אתרוג בשביעית? שהוא קונה את הלולב ומקבל אתרוג במתנה. ואם זה מעם הארץ שלא מוכן לתת אתרוג במתנה? משלם על הלולב מחיר גם בשביל האתרוג. למה בלולב אין בעיה? כי החניטה היתה כבר בשישית.

משנה י"ב

בזמן בית המקדש כמה ימים נטלו לולב? בבית המקדש שבעה ימים, ובגבולין יום אחד. הטעם? שכתוב ושמחתם לפני ה' אלוהיכם שבעת ימים, ומצד שני כתוב ולקחתם לכם ביום הראשון. אחרי חורבן בית המקדש? רבן יוחנן בן זכאי עשה תקנה שיטלו לולב 7 ימים בכל הארץ זכר למקדש. ואיזה עוד תקנה תיקן רבן יוחנן בן זכאי? שיום ט"ז בניסן יום תנופת העומר יהיה אסור כל היום בתבואה חדשה. מעיקר הדין מתי היה צריך להיות מותר בתבואה חדשה? מתחילת היום, ולמה תיקן זאת? כי שיבנה בית המקדש יצטרכו לחכות לתנופת העומר ואנשים יגידו שנה שעברה אכלנו מהבוקר וגם עכשיו אפשר לאכול מהבוקר. ולמה תיקן זאת רבן יוחנן בן זכאי אחרי התקנה הקודמת? כי מהתקנה הקודמת משמע שיקח עוד הרבה זמן עד שיבנה בית המקדש. תיקן תקנה שמשמע שעוד מעט יבנה בית המקדש.

משנה י"ג

יו"ט הראשון של סוכות שחל בשבת האם נוטלים לולב? כן. מותר לטלטלו לבית הכנסת? אסור. אז מה עושים? בערב החג מביאים הלולב לבית הכנסת ולמחרת כל אחד בא ולוקח את שלו. למה חייב להיות שכל אחד יכיר את שלו? מפני שחכמים אמרו שביום הראשון אדם יוצא ידי חובה רק בלולב של עצמו. מה הדין בשאר ימות החג? אפשר לצאת ידי חובה בלולב של החבר שלו.

משנה י"ד

מה הדין אם אדם שכח והוציא הלולב בשבת שזה היה יו"ט הראשון של סוכות? יהיה פטור מחטאת מפני שהוציאו לצורך מצוה וזה גרם לו להוציאו בשבת, והוא היה טועה בדבר מצוה ועשה מצוה.

משנה ט"ו

אשה חייבת בלולב? לא, האם מותר לה לטלטל הלולב בשבת? כן. מה החידוש? אפי' שהיא לא חייבת מותר לה לטלטל וזה לא מוקצה בשבילה. איך נוהגים עם הלולב בשבת? מחזירים למים. ביו"ט? מותר גם להוסיף. ובחול המועד? צריך להחליף מים. מאיזה גיל חייבים בלולב? כאשר יודע לנענע.

פרק ד'

משנה א'

כמה ימים בחג הסוכות עושים מצוות לולב או ערבה? או ששה או שבעה. ההלל, והשמחה כמה? שמונה. סוכה וניסוך המים? שבעה. החליל? לפעמים חמשה ולפעמים ששה.

משנה ב'

מתי עושים לולב שבעה? שהיו"ט הראשון של החג יוצא בשבת אז הלולב דוחה את השבת. מתי עושים לולב ששה? שהיו"ט הראשון חל בשאר הימים אז לולב לא דוחה את השבת.

משנה ג'

מתי עושים ערבה שבעה? שהיום השביעי יוצא בשבת שערבה דוחה את השבת. מתי עושים ערבה ששה? שהיום השביעי חל בשאר הימים שערבה לא דוחה את השבת.

משנה ד'

איך היו נוהגים ביום ראשון של יו"ט שחל בשבת בבית המקדש? מוליכין הלולבין להר הבית מערב החג והשמשין מקבלים מכולם וסודרים אותם על גב האיצטבא. מי מניח את לולבו בלשכה? הזקנים. הטעם? בגלל שהם לא יוכלו להידחף לקחת את לולביהם. האם כל אחד מזהה את לולבו? לא. אבל ביום הראשון אדם יוצא רק בלולב שלו? מלמדים אותם לומר כל מי שמגיע לולבו בידו הרי הוא לו במתנה. מי מביא את הלולבים לעם? השמשים זורקים את הלולבים וכל אחד לוקח לולב. מה קרה מההסדר הזה? שכולם חטפו והכו את השני. מה תיקנו ב"ד בגלל זה? שכל אחד יטול את הלולב בביתו.

משנה ה'

מהיכן היו מביאים את הערבות? ממוצא. איפה זה מוצא? מקום למטה מירושלים. מה הפי' מרביות? ענפים גדולים וגבוהים. איפה העמידו אותם? בצדי המזבח. כמה היה הגובה שלהם? 11 אמות. מהיכן אנו יודעים? כי כתוב שראשיהם כפופים על המזבח אמה אחת והמזבח היה גבוה 10 אמות, והיו מעמידין את הערבה על היסוד כי הכרכוב היה מרחיק את הערבה אמה אז יוצא שיכלו להיות כפופין על ראשי המזבח. כמה פעמים היו מקיפין את המזבח? כל יום פעם אחת וביום השביעי שבע פעמים. מה היו אומרים כל יום שהיו מקיפין המזבח? מחלוקת לת"ק אנה ה' הושיעה נא. ואנא ה' הצליחה נא. לר' יהודה אני והוא הושיעה. ביום השביעי שהיו נפטרים מן המזבח מה היו אומרים? מחלוקת. לת"ק יופי לך מזבח יופי לך מזבח (שבח לך מזבח) לר' אליעזר צריכים לשבח גם את ה' לכן לאומרים שלה' ולמזבח אנו משבחים.

משנה ו'

יום שביעי של ערבה שחל בשבת האם גם היו עושים אותו דבר? כן, רק הבדל אחד שבערב שבת היו מלקטים את הערבה. איפה היו מניחים אותם עד שבת? בקערות גדולות של זהב בשביל שלא ינבלו. האם לכו"ע היו מביאים ערבות? לא, לר' יוחנן בן ברוקא היו מביאים ענפים של דקל והיו חובטים את הדקלים בקרקע בצד המזבח. איך קראו ליום השביעי? לת"ק יום שביעי של ערבה לר' יוחנן בן ברוקא יום חיבוט חריות.

משנה ז'

מה הפירוש מיד? מהיד של התינוקות. מה לוקחים מידם? את הלולבים. מה עושים עם הלולבים? זורקים אותם. ומה עושים עם האתרוגים? לוקחים מהתינוקות ואוכלים. בשביל מה עשו זאת? לעשות שמח.

משנה ח'

איך יוצא שההלל והשמחה שמונה ימים? כי אדם חייב בהלל ובשמחה בשמיני עצרת כמו כל ימי החג. איך יוצא שסוכה זה שבעה ימים? שאפי' שגמר לאכול ביום השביעי בסוכה לא מפרק את הסוכה עד אחרי שמיני עצרת יוצא שהסוכה קימת 7 ימים שלמים. מה כן יכול להוציא מהסוכה? כל הדברים שצריך אותם לכבוד החג. ממתי יכול להוריד את כל הדברים? מזמן מנחה והלאה.

משנה ט'

באיזה כלי היו עושים ניסוך המים? מחלוקת לת"ק צלוחית של זהב מחזקת שלושה לוגים לר' יהודה מחזקת לוג. כמה ימים היו עושים ניסוך המים? מחלוקת לת"ק 7 ימים ולר' יהודה 8 ימים. מהיכן היו מביאים את המים? ממעין השילוח דרך איפה היו מכניסין? שער המים. שהגיעו לשער המים מה עשו? הכהנים תקעו והריעו ותקעו. עלה בכבש, מי? הכהן שזכה להיות המנסך ופנה לשמאלו לאיזה צד? מערב. מה היה שם בצד מערב? שני ספלים. ממה הם היו עשויים? מחלוקת לת"ק של כסף, לר' יהודה של סיד והיו שחורים מהיין. איזה הבדל היה בין שני הספלים? אחד עם נקב דק ואחד קצת יותר עבה. מה שמו ביותר עבה? היין. הטעם? שהיין יותר סמיך והמים יותר נוזלים ובשביל שיגמרו ביחד לכן כך עשו. איזה ספל עמד יותר בפנים לצד מערב? של המים. איזה ספל עמד יותר לחוץ לכיוון מזרח? של יין. לר' יהודה שאומר של סיד היו ושחורים

בגלל היין אז למה מים היה שחור? כי אם יתבלבל ועירה של יין לתוך של מים כשר. מה אומרים למנסך?
שיגביה ידיו שיראו איך שמנסך על המזבח. למה אומרים לו כך? שפעם אחת צדוקי ניסך על רגליו וכל העם
רגמו אותו באתרוגים.

משנה י'

איך היו עושים ניסוך המים בשבת? אותו דבר חוץ ממה שהיה ממלא ממעין השילוח לפני שבת. באיזה חבית
היה ממלא? של זהב שלא מקודשת. למה צריך שתהיה לא מקודשת? כי מקודשת המים שבתוכה נפסלים
בלינה. איך יכול להיות שעשו ניסוך המים מהמים של הכיור? שנשפכה או נתגלתה. למה נתגלתה פסול? כי
יין ומים מגולים פסולים על גבי המזבח. למה הם פסולים? כי כמו שלא תעלה כאלו מים אין על שולחןך כך אל
תעלה על המזבח.

פרק ה'

כמה ימים משתמשים עם החליל בחג? חמשה או ששה. למה משתמשים בחליל? לשמחת בית השואבה. איך
זה יוצא ששה? שיו"ט ראשון יצא בשבת. איך יוצא חמשה ימים? שיו"ט ראשון יצא לא בשבת וחליל לא דוחה
לא שבת ולא יו"ט. איך מוגדרת שמחת בית השואבה? שמי שלא ראה שמחה זו לא ראה מה זה שמחה
אמתית.

משנה ב'

באיזה יום התחילו עם שמחת בית השואבה? מוצאי יו"ט הראשון של החג. להיכן ירדו? לעזרת נשים. מה
עשו שם? תיקון גדול. מה היה התיקון הגדול? שמו מחיצה בין הגברים לנשים. מנורות של זהב היו שם, כמה
היו? לא כתוב. בכל מנורה כמה ספלים היו? 4. מה עוד היה שם? ארבעה סולמות, ארבעה כהנים צעירים,
וארבעה כדים של שמן כל כהן עם כד. כמה לוג היה בכל כד? 30 לוג. כמה בכולם ביחד? 120 לוג.

משנה ג'

ממה היו עשויים הפתילות? מהמכנסיים הבלויים של הכהנים, ומהמיניהם (חגורות). מה הפי' מפקיעין?
קורעים. כמה חזק היה האור מהמנורות? שלא היתה חצר בירושלים שלא היתה מאירה מהאור.

משנה ד'

מי היה רוקד בשמחת בית השואבה? חסידים ואנשי מעשה. עם מה הם היו רוקדים? עם לפידים שזורקים
ותופסים בחזרה. ואומרים לפנייהם מי אומר? החסידים ואנשי מעשה לפני כל העם שהיה בשמחת בית
השואבה. מה עשו הלויים בשמחת בית השואבה? נגנו בכלי נגינה כגון כנורות, נבלים, מצלתיים וחצוצרות.
בכמה כלים ניגנו? הרבה ללא מספר. היכן עמדו הלויים? על 15 מדרגות שיורדים מעזרת ישראל לעזרת נשים.
למה היה דוקא 15 מדרגות? כנגד 15 שיר המעלות שבתהילים. מה עשו הכהנים? תקעו. היכן הם עמדו? בשער
העליון. מתי הם תקעו? בעלות השחר בקריאת התרנגול, וכשהגיעו למדרגה עשירית וכשהגיעו לעזרה. היכן היו
תוקעים תקיעה ארוכה? בעזרה היו תוקעים עד שהגיעו לשער המזרח. כשהגיעו לשער המזרח מה עשו? הפכו
פניהם לכיוון מערב ואמרו שאבותינו היו משתחווים לשמש ואנו משתחווים לה'. כמה פעמים היו אומרים אנו
לי- ה? לת"ק פעם אחת, לר' יהודה פעמיים אנו לי-ה ולי-ה עיננו.

משנה ה'

כמה תקיעות היו בבית המקדש? לכל הפחות 21. והכי הרבה 48. מתי היה 21 תקיעות? בכל יום. מתי 3
פתיחת שערים, 9 תמיד של שחר, 9 תמיד של בין הערביים. מתי היה 30? יום שיש בו מוסף הוסיפו 9. מתי
היה 27? בערב שבת, עוד 6, 3 להבטיל העם ממלאכה ו- 3 להבדיל בין קודש לחול. מתי היה 36? בערב שבת
שיש בו מוסף. מתי היה 48? ערב שבת בחג הסוכות. כמה תקיעות הוסיפו בחג הסוכות? 12. 3 לשער העליון, 3

לשער התחתון, 3 למילוי המים ו - 3 שמנסכים המים על גבי המזבח. איזה תקיעות מוזכרות במשנה ד' ולא מוזכרות פה? 3 במעלה העשירית.

משנה ו'

כמה משמרות כהונה היו במקדש? 24. איזה משמר הקריב ברגל? כולם. איזה קרבנות הקריבו למוספין בחג? פרים, כבשים, אילים ושעיר. כמה כבשים? 14. כמה אילים? 2. כמה שעיר עיזים? 1. כמה פרים? התחיל ב - 13 פרים ונגמר ב - 7 כל יום הקריבו פר 1 פחות. איזה משמר היה מקריב את הפרים? הלכו לפי הסדר של המשמרות וביום שלאחריו התחילו עם המשמר שלא קיבלו אתמול פר. איזה קרבנות היו משמרות שקיבלו שניים? הכבשים. ביום הראשון שהיה 13 פרים + 2 אילים + שעיר עיזים 1 כמה משמרות ישארו לכבשים? 8 משמרות. כמה מהם קבלו שניים? 6, וכמה קיבלו השאר? 1. וכל יום נוסף משמר 1 פחות קיבלו שני כבשים.

משנה ז'

מי עובד כל השנה בבית המקדש? כל משמר בשבוע שלו. מתי כל המשמרות עובדים ביחד? ברגלים. משמר שיצא השבוע שלו ברגל האם הפסיד? לא, כי קרבנות שלא באים מחמת הרגל הוא מקריב. במה כל המשמרות היו שווים? בקרבנות של הרגלים, ובלחם הפנים. ממה עשו את לחם הפנים? מצה. ושתי הלחם? חמץ. מתי מביאים שתי הלחם? בשבועות. מי מתחלק בשבועות עם לחם הפנים ושתי הלחם? כל המשמרות. מה מודיעים לכל כהן שמקבל? יש לך מצה מלחם הפנים וחמץ משתי הלחם. מתי כל המשמרות חולקים בלחם הפנים אפי' שלא ברגל? יו"ט שיצא ביום שישי או ראשון. הטעם? שהיו צריכים לבוא כבר מערב החג או שהיו צריכים להישאר עד אחרי שבת.

משנה ח'

חל יום אחד להפסיק בנתיים מה הפי'? שהיה יום הפרש בין יו"ט לשבת ז"א שיו"ט יצא ביום ה' או ביום ב'. האם המשמרות היו צריכים להישאר בבית המקדש? לא. האם היו כאלו שנשארו? המשמר שזמנו קבוע. או שכהנים שהעדיפו להישאר כי יש רק הפרש של יום אחד. איך עושים את חלוקת לחם הפנים בכזה מצב? הקבוע נוטל 10 והמתעכב שלא היה חייב להתעכב מקבל רק 2. איך עושים חלוקת לחם הפנים בכל שבת? מחלוקת לת"ק הנכנס שש והיוצא שש, לר' יהודה הנכנס 7 והיוצא 5. למה הנכנס 7 לפי ר' יהודה? כי הוא היה צריך לנעול השערים שהיוצא פתח. האם יוצא שהמשמר היוצא הפסיד לר' יהודה? לא בגלל שהוא נכנס הוא קיבל 7. האם המשמר הנכנס והיוצא מקבלים באותו מקום? לא, הנכנס בצפון והיוצא בדרום. למה הנכנסים בצפון? כי הם חולכים להקריב הקרבנות בצפון. איזה משמרת תמיד חולקת בדרום? בלגה. האם בלגה שם זכר או נקבה? זכר. איזה עוד עונשים הענישו אותה? שהטבעת קבועה של השחיטה שהיא תצטרך תמיד לבקש ממשמר אחר לשחוט, וחלונה סתומה זה כמין תא ששם היה את הסכינים לשחיטה ולהם זה היה נעול והיו צריכים לקחת סכין ממשמר אחר בשביל שיתבישו. למה קיבלה כזה עונש? כי הבת של בלגה התחתנה עם אחד מהרומאים וכשחבר בית המקדש בעטה במזבח וקראה לו זאב זאב עד מתי אתה מכלה ממנו של ישראל. ואמרו אם יצא כזו בת ממשפחת המשמר, מן הסתם כך שמעה בבית.